

Annika Erkkilä

**EDUSTUS/MATKA-ASUN SUUNNITTELU JA
TOTEUTUS KOKKOLA FUTIS 10:LLE**

**Opinnäytetyö
KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
Tekstiili- ja vaateustekniikan koulutusohjelma
Kesäkuu 2011**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Tekniikka ja liiketalous, Kokkola	Aika Kesäkuu 2011	Tekijä/tekijät Annika Erkkilä
Koulutusohjelma Tekstiili- ja vaatetustekniikka		
Työn nimi Edustus/matka-asun suunnittelu ja toteutus Kokkola Futis 10:lle		
Työn ohjaaja Asta Aikkila-Vatanen Leena Simonen		Sivumäärä 40 + 5 liitettä
Työelämäohjaaja Kalle Myllykangas		
<p>Kokkola Futis 10 on ensimmäistä kauttaan pelaava naisjalkapalloseura, joka pe- laa naisten liigassa. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa joukkueelle edustus/matka-asu, joka vahvistaisi joukkueen visuaalista ilmettä ja herättäisi positiivista huomiota. Asun oli tarkoitus myös toimia seuran visuaali- sen kokonaisilmeen pohjana.</p> <p>Tämän projektin suunnitteluprosessi eteni eri tavoin kuin perinteinen vaatetus- suunnittelijan työprosessi, sillä tässä työssä painopisteet olivat selvitystyössä, ostoissa ja kokonaisuuden suunnittelussa. Lähdekirjallisuuden avulla tutustut- tiin suunnittelutyössä huomioitaviin asioihin, kuten vartalotyyppeihin, materiaa- lien ja siluetin merkityksiin, värien ja mielikuvien merkityksiin sekä vaatetuksen tehtäviin. Teoriaosassa käsiteltiin myös hankintakanavia ja ostoja. Kaikkia asioita tarkasteltiin tämän projektin näkökulmasta.</p> <p>Toteutusosassa kerrotaan, kuinka tämä työ eteni ideoinnista valmiiksi asuksi. Asu koostuu useista osista, joista osa hankittiin valmiina, osa tehtiin itse ja osaan teetettiin painatuksia. Lähtökohtana asun suunnittelussa oli urheilullisuuden ja naisellisuuden yhdistäminen tyylikkääksi kokonaisuudeksi.</p>		
Asiasanat edustusasu, ideointi, vaatetussuunnittelu		

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	Date June 2011	Author Annika Erkkilä
Degree programme Degree Programme for Textiles and Clothing technology		
Name of thesis Designing and Making a Uniform to Representative and Travel for Kokkola Futis 10		
Instructors Asta Aikkila-Vatanen and Leena Simonen		Pages 40 + 5 Appendices
Supervisor Kalle Myllykangas		
<p>Kokkola Futis 10 is a women's football team, which plays in the women's league. The aim of this thesis was to design and make, for the team, a representative and travel uniform, which would strengthen the team's visual identity and raise positive attention. The intention is that the uniform would also create a basis for the overall visual identity.</p> <p>The planning process of this project proceeded in a different way from the traditional clothing designer's work process; because the priorities of this work were at researching, purchasing and designing of a whole outfit. Using the source materials, the issues to be considered in the designing process were explored, for example body types, meaning of materials, silhouette, colours and image. The theoretical section also deals with the procurement channels and purchases. All the matters involved were considered from the perspective of this project.</p> <p>In the practical section it is described how this work proceeded from an idea to the finished outfit. This uniform consists of several components, some of which were acquired ready-made, some were made separately, some were subcontract prints. The starting point for the design was to combine athleticism and femininity into a stylish package.</p>		
Key words clothing design, generating an idea, uniform		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KOKKOLA FUTIS 10	3
2.1 Kokkola F10:n vaatetus	4
2.2 Vaatimukset jalkapallojoukkueen edustus/matka-asulle	5
3 SUUNNITTELUYÖSSÄ HUOMIOITAVIA ASIOITA	7
3.1 Vaatetuksen tehtävät ja vaatimukset	7
3.2 Suunnittelun lähtökohdat	8
3.2.1 Vartalotyypit	9
3.2.2 Värien merkitys	11
3.2.3 Materiaalien ja siluetin merkitys	13
3.2.4 Materiaalivaihtoehtoja kesäiseen nuorten edustus/matka-asuun	15
3.2.5 Vaatteiden mitoitukset	17
3.2.6 Painokuosit	17
3.3 Mielikuvien merkitys joukkueen vaatetuksessa	19
3.4 Yhtenäinen visuaalinen ilme	21
3.5 Hoito- ja huolto-ohjeiden laatiminen	21
4 HANKINTAKANAVAT JA OSTOT	22
4.1 Materiaalit	22
4.2 Valmiit tuotteet	23
5 EDUSTUS/MATKA-ASUN SUUNNITTELU KOKKOLA F10:LLE	25
5.1 Suunnittelutyö	26
5.1.1 Suunnittelun lähtökohdat	26
5.1.2 Konseptin suunnittelu	27
5.2 Konseptin kokoaminen	30
5.2.1 Materiaalien hankinta	30
5.2.2 Valmiiden tuotteiden hankinta	30
5.2.3 Painatukset	32
5.3 Asujen esittely	35
5.4 Ohjeistus asujen hoitoon, huoltoon ja käyttöön	35
6 POHDINTA	36
LÄHTEET	38
LIITTEET	
1. Tunnelmataulu	
2. Luonnos toteutuneesta suunnitelmasta	

- 3. Valokuvia valmiista asuista**
- 4. Lisää valokuvia valmiista asuista**
- 5. Asun hoito- ja huolto-ohjeet**

1 JOHDANTO

Minua pyydettiin suunnittelemaan Kokkola F10:lle uudenlainen, tyylikäs matka-asu. Aihe tuntui heti kiinnostavalta sekä sopivan haastavalta, joten tartuin tilaisuuteen ja ryhdyin suunnittelemaan asua opinnäytetyönäni. Minua kiehtoi ajatus siitä, että voisin tuoda naisten jalkapalloasuihin uudenlaista naisellisuutta. Koska naisten jalkapallossa yhtenäisiä matkustusasuja ei liiemmin vielä näy, pääsin suunnittelemaan asua aika puhtaalta pöydältä.

Koska Kokkola F10 on uusi, vasta perustettu seura, ei joukkueella ollut vielä selkeää visuaalista ilmettä. Pääsin suunnittelemaan sitä mielikuvaa, joka joukkueesta halutaan antaa ulkoisesti. Ongelmana oli, ettei joukkueen ulkoinen ilme ollut yhtenäinen tai tukenut sitä mielikuvaa, jota haluttiin luoda. Päätehtäväkseni rajattiin edustus-/matka-asun suunnittelu ja hankinta, mutta tarkoituksena oli työni kautta myös luoda pohja joukkueen visuaaliselle kokonaisilmeelle.

Tämän projektin suunnitteluprosessi eteni eri tavoin kuin perinteinen vaatetussuunnittelijan työprosessi, sillä tässä työssä painopisteet olivat selvitystyössä, osastoissa ja kokonaisuuden suunnittelussa. Tärkeää oli löytää laadukkaita ja samalla edullisia ratkaisuja. Lähtökohtaisesti kaikkia vaatteita ei voitu alkaa teettää suunnitelmieni mukaisesti, vaan tarkoituksena alusta lähtien oli, että osa tuotteista hankitaan valmiina. Tilanteet elävät, ja budjettia jouduttiinkin vielä työn edetessä rajaamaan lisää. Tästä joutuen suunnitelmiin tuli matkan varrella muutoksia.

Teorian osalta aloitin työni tutkimalla naisten jalkapalloasuja, urheilijoiden vartalotyyppisiä ja niiden tuomia haasteita sekä värien, materiaalien ja siluettien merkitystä naisten jalkapallojoukkueen edustus/matka-asua suunniteltaessa. Seuraavaksi perehdyin sekä materiaalien että valmisvaatteiden hankintakanaviin ja ostopro-

sesseihin. Työlleni olennaista ei ollut tutkia trendejä tai muotia, vaikka toki ne vaikuttavatkin valintoihin. Asun väritys ei määräydy trendivärien, vaan joukkueen värien mukaan, joten tässä työssä ei käsitellä trendivärejä, vaan värien osalta tutkimus kohdistui joukkueen väreihin ja niiden merkityksiin.

Kävin työssäni läpi myös lyhyesti vaatetuksen yleisiä tehtäviä ja vaatimuksia. On tärkeää hahmottaa kokonaisuus ja huomata, kuinka monia huomioon otettavia asioita jalkapallojoukkueen matka-asun suunnitteluun liittyy. Työni vaati niin moniin asioihin perehtymistä, että kaikkia asioita ei työssä mitenkään pystytty käsittelemään laajasti, vaan työ rajattiin käsittelemään teoreettiseltakin osalta edustus/matkustusasun suunnittelussa huomioon otettavia seikkoja.

Kun kyseessä on jalkapallojoukkue, on tärkeää huomioida myös mielikuvien merkitys. Ulkoisella ilmeellä halutaan viestittää asioita niin medialle, yleisölle kuin muille joukkueillekin. Mielikuvien merkityksen tiedostaminen on tärkeää siksi, että joukkueen imagoa voidaan ohjata haluttuun suuntaan, esimerkiksi juuri ulkoisen olemuksen ja pukeutumisen kautta.

Tavoitteena oli saada aikaan tyylikäs ja näyttävä edustus/matka-asu Kokkola F10:lle. Seura pelaa nyt ensimmäistä kauttaan, ja ulkoista ilmettä on tarkoitus saada tuleville kausille vieläkin yhtenäisemmäksi. Tälle kaudelle tärkeimmät ulkoiset seikat on saatu kuntoon eli Kokkola F10 pelaa tyylikäissä ja istuvissa, naisten mallisissa peliasuissa, ja sillä on käytössään tyylikäs edustus/matka-asu.

2 KOKKOLA FUTIS 10

Kokkola F10 on uusi, vuoden 2010 loppupuolella perustettu naisjalkapalloon keskittyvä seura. Seuralla ei ole omaa juniorivalmennusta, vaan se keskittyy edustusjalkapalloon tehden yhteistyötä alueen junioritoimintaorganisaatioiden kanssa. Kokkola F10 peri Kokkolan Pallo-Veikkojen liigapaikan, kun KPV päätti suunnata resurssinsa miesten jalkapalloon. (Myllykangas 2011.)

Kymmenellä joukkueen pelaajalla on kokemusta nuorten maajoukkueesta, ja yksi pelaajista on tänä vuonna mukana naisten A-maajoukkueen ringissä. Kokkola F10:n pelaajat ovat aika nuoria, sillä pelaajien ikähaarukka on seitsemästätoista kahteenkymmeneen neljään vuoteen. Kokkola F10 pelaa naisten liigassa sekä osallistuu Suomen Cupiin. Naisten liigaan tulee tänä vuonna voimaan uudistus, jossa sarjaa pelataan kolminkertaisena, mikä tarkoittaa sitä, että pelimatkoja tulee aiempaa enemmän. (Myntti 2011.)

Joukkueen kapteeni Sara Myntti kuvailee Kokkola F10:tä erittäin nuoreksi joukkueeksi, joka on täynnä innokkaita ja lupaavia pelaajia. Hänen mukaansa kaikki haluavat harjoitella kovasti, kehittyä pelaajina ja menestyä liigatasolla. Joukkuehenki Kokkola F10:ssä on mahtava, ja kaikki tulevat toimeen keskenään. Tappioidenkin jälkeen löytyy huumoria, mikä on tietenkin tärkeää kauden ollessa pitkä ja raskas. (Myntti 2011.)

2.1 Kokkola F10:n vaatetus

KPV:n aikana joukkueen peliasut olivat miesten mallia, mutta Kokkola F10:llä on ensimmäisten naisjoukkueiden joukossa istuvammat, naisten malliset peliasut (KUVIO 1). Suurin osa naisjoukkueista pelaa edelleen miesten mallisissa peliasuissa. (Myllykangas 2011.)

KUVIO 1. KPV:n viime kauden peliasu ja KF10:n uusi peliasu (Erkkilä 2011 ja Uusitalo 2010)

KPV:n aikana naisjoukkueen vaatetus pelimatkoilla oli vapaavalintainen, eli jokainen matkusti omissa vaatteissaan. Joukkueella oli yhteisiä huppareita ja tuulipukuja, mutta oli vapaaehtoista, pukevatko he ne päälleen pelimatkoille. (Myntti 2011.)

Naisten A- maajoukkue matkustaa matkustusasussa, joka on yleensä koostunut esimerkiksi pikepaidasta ja hupparista sekä shortseista tai pitkistä housuista (Myntti 2011). Tämän kauden naisten A- maajoukkueen matkustusasuun kuuluu musta verkkatakki ja jokaisen pelaajan omat farkut (KUVIO 2) (Ojanperä 2011).

KUVIO 2. Naisten A-maajoukkueen matkustusasu v. 2011 (Erkkilä 2011 ja H&M 2011)

2.2 Vaatimukset jalkapallojoukkueen edustus/matka-asulle

Jalkapallojoukkueen edustus/matka-asun tulee olla tyylikäs, laadukas ja mukava. Lisäksi sen tulee yhdistää naisellisuus jalkapallomaailmaan tyylikkäällä tavalla. Asusta tulee myös ilmetä, että kyseessä on joukkue, ja sen tulee sopia jokaiselle joukkueen jäsenelle.

Vaatetuksen kolme funktiota ovat suojausfunktio, kauneusfunktio ja symbolifunktio. Vaatetuksen tarkoituksena on suojata ympäristön vaikutuksilta kuten kuumalta, kylmältä, tuulelta ja sateelta sekä peittää alastomuus. Suojaamisen ohella vaatteet ovat kautta aikojen täyttäneet esteettisiä funktioita; vaatetus korostaa kanta-

jansa henkilökohtaista luonnetta. Edellä mainittujen lisäksi vaatetuksella on symbolifunktiota; vaatetuksen avulla voidaan tunnistaa kuuluvuus johonkin tiettyyn ryhmään. Esimerkkeinä symbolifunktiosta voidaan mainita sotilaiden ja poliisien asut, kansallispuvut tai vaikkapa punkkareiden asut. (Eberle, Hermeling, Hornberger, Kilgus, Menzer & Ring 2007, 49.)

Kokkola F10:n ulkoista ilmettä halutaan viedä uuteen suuntaan; naisjalkapalloilijat pukeutuvat perinteisesti aika maskuliinisesti, joten nyt halutaan viedä vaatetusta vähän naisellisempaan suuntaan. Naiset saavat näyttää naisellisilta, vaikka pelaavatkin miehiseksi koettua jalkapalloa. (Myllykangas 2011.)

Edustus/matka-asun tulee olla ennen kaikkea mukava, koska se yllä matkustetaan bussissa ja junassa, mutta lisäksi sen tulee olla tyylikäs. Materiaalilta vaaditaan paljon mukavuuden ja kestävyiden suhteen. Asun tulee olla mukava päällä ja kestää toistuvaa pesua. Jalkapallokausi kestää kevästä pitkälle syksyyn, joten asun tulee lisäksi olla muunneltavissa niin, että sama asu on käytettävissä useana vuodenaikana. Kokkola F10:n edustus/matka-asun tulee lisäksi olla laadukas ja väreiltään seuran värien mukainen. Haasteita asettaa se, että seura on pieni ja vasta perustettu, joten budjetti on aika tiukka. Vaatteet tulee myös löytää mahdollisimman edullisesti.

3 SUUNNITTELUTYÖSSÄ HUOMIOITAVIA ASIOITA

Suunnittelutyössä täytyy ottaa huomioon monia asioita. Vaatetuksen yleiset tehtävät ja vaatimukset sekä mielikuvien merkitykset ovat ensimmäisiä pohdittavia asioita. Huomioitavaa on myös esimerkiksi vartalotyyppien, värien, materiaalien ja siluettien merkityksien tutkiminen. On tärkeää ottaa aina huomioon asiakas sekä kyseisen työn kannalta tärkeät asiat, koska eri projekteissa eri asiat korostuvat. Kokkola F10:n matka-asun kannalta tärkeää jo edellä mainittujen lisäksi on joukkueen yhtenäisen visuaalisen ilmeen luominen.

3.1 Vaatetuksen tehtävät ja vaatimukset

Vaatetukselle voidaan asettaa yleisiä vaatimuksia. Ensimmäinen niistä on tarkoituksenmukaisuus, jonka jälkeen tulee hyvä ulkonäkö. Vaatteen on myös kestävä käyttöä ja kulutusta ja oltava helposti huollettava. Huollettavuudella tarkoitetaan sitä, että vaate on mielellään vesipesun ja kuivapesun kestävä sekä muotonsa pitävä. Lisäksi vaatteen tulee olla fysiologisesti sopiva, eli sen tulee tuntua mukavalta erilaisissa käyttöolosuhteissa. (Eberle ym. 2007, 49.)

Vaatteen mukavuus syntyy useista eri tekijöistä. Ihminen tuntee olonsa mukavaksi vaatteessa, kun ei ole liian kuuma tai kylmä ja vaate ei purista, hiosta tai rajoita liikettä. (Risikko & Marttila-Vesalainen 2006, 7.) Jotta olo tuntuisi miellyttävältä, täytyy lämmöntuotannon ja lämmönluovutuksen olla tasapainossa. Vaatetuksen yhtenä tarkoituksena onkin säädellä ja tasoittaa tätä tasapainoa niin, että olo vaatteissa tuntuu hyvältä. (Eberle ym. 2007, 49.) Muita mukavuuden edellytyksiä ovat vaatteen mieluisuus, käyttötarkoitukseen ja -tilanteeseen sopivuus sekä se, että käyttäjä itse kokee vaatteen esteettiseksi. Vaatteen mukavuus ja mieluisuus ovat

kuitenkin ihmisen henkilökohtaisia kokemuksia, jotka määräytyvät fyysisten ja psyykkisten tuntemusten, aiempien kokemusten, ennakkokäsitysten, odotusten ja mielikuvien perusteella. (Risikko & Marttila-Vesalainen 2006, 7.)

Vaatteen leikkaus vaikuttaa mukavuuteen esimerkiksi ilmanvaihdon osalta niin, että liian ahtaassa vaatteessa ilma ei pääse vaihtumaan ja olo tuntuu tukalalta. Hieman väljemmät vaatteet tuntuvat usein siis tiukkoja mukavammilta yllä. Myös pehmeät ja joustavat vaatteet tuntuvat usein iholla mukavilta. Nämä tuntemukset riippuvat ennen kaikkea kuitujen hienoudesta sekä niiden kosteuspitoisuudesta. (Eberle ym. 2007, 50.)

3.2 Suunnittelun lähtökohdat

Haasteita edustus/matka-asun suunnittelulle asettaa se, että jalkapallokausi kestää keväästä pitkälle syksyyn ja asun tulee olla käytettävissä koko kauden ajan. Asun tulee olla sellainen palapeli, josta osia vaihtamalla saadaan käyttökelpoinen asu niin kesän helteille kuin syksyn viimoillekin.

Suunnittelu voidaan jakaa kolmeen päävaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on tuotteen käyttötarkoitukseen liittyvien tarpeiden selvittäminen ja alkumielikuva. Toinen vaihe on erilaisten vaihtoehtojen ideointi, suunnittelu ja kehittäminen, ja kolmas vaihe on prototyyppien ja koesarjojen valmistus ja testaus. (Risikko & Marttila-Vesalainen 2006, 12.)

Erilaiset yksityiskohdat ovat tärkeitä, sillä niillä voidaan korostaa vaatteen tyyliä ja se voi saada elegantin, urheilullisen, asiallisen tai leikkisän leiman. Vaatetta voi somistaa esimerkiksi koristetikkauksin, laskoksin, terein, applikoinnein ja koristenauhoin. (Eberle ym. 2007, 218.) Kokkola F10:n asusta on tarkoitus tehdä naiselli-

nen, mutta samalla urheilullinen. Asun suunnittelutyössä on tärkeää kiinnittää huomiota nimenomaan yksityiskohtiin, sillä niiden avulla asu saadaan vastaamaan haluttuja mielikuvia.

Asusteet korostavat ja täydentävät vaatetuksen kokonaiskuvaa. Huiveja ja kaulaliinoja käytetään paitsi kaulan suojana ja lämmikkeenä, myös koristeena. (Eberle ym. 2007, 241.) Asusteita vaihtelemalla vaatekokonaisuuksista voi muokata erilaisia variaatioita ja niillä saa helposti vaihtelua ilmeeseen. Huivi tekee asusta viimeistellyn ja tyylikkään, ja se on helppo ja edullinen keino piristämään asua. Huivilla voi antaa väriä muuten neutraaliin asuun tai vastaavasti rauhoittaa kokonaisuutta, joka muuten olisi hyvin värikäs tai kuviollinen. (K-instituutti 2010, 53.)

3.2.1 Vartalotyypit

Vartalotyyppi määräytyy luuston rakenteen ja mittasuhteiden perusteella. Naisten vartalotyyppien jaotteluun on monta eri tapaa, jotka voidaan kuitenkin karkeasti jakaa viiteen tyyppiin: O-vartalo, Y-vartalo, H-vartalo, A-vartalo ja X-vartalo (KUVIO 3). O-vartalo on muodoiltaan pyöreä, rintava ja vatsakas. O-tyypin vyötärö ei erotu selkeästi, mutta hänellä on hoikat sääret. Y-vartalon hartialinja on selkeästi lantiota leveämpi, ja lantio ja takapuoli ovat litteät ja suorat. H-vartalo on kauttaaltaan suora, vyötäröä ja takamusta ei juuri ole, ja hartiat sekä lantio ovat suurin piirtein samassa linjassa. H-tyypillä on usein hoikat ja pitkät jalat. A-tyyppi on niin kutsuttu päärynävarhala, ja se on suomalaisnaisten yleisin vartalotyyppi. Päärynävarhalaolisella lantio on huomattavasti hartialinjaa leveämpi ja jalat ovat usein suhteellisen lyhyet. X-vartalo on lähimpänä käsitystä ihannevarhala; se on naisellinen ja sopusuhtainen vartalotyyppi. X-tyypin hartiat ja lantio on suunnilleen samassa linjassa ja vyötärö erottuu selkeästi hyvin kapeana, mutta jalat saattavat olla suhteellisen lyhyet. (K-instituutti 2010, 29-33; Amoriini 2011.)

KUVIO 3. Vartalotyypit (A-vartalo, H-vartalo, X-vartalo, Y-vartalo ja O-vartalo)

Kun tiedostaa oman vartalotyypinsä, on helpompaa osata valita omalle vartalolle sopivat leikkaukset, kankaat, kuviot, kuosit ja vaatteiden mittasuhteet. Tärkeintä on kuitenkin käyttää oikean kokoisia vaatteita, sillä liian pienet vaatteet saavat hoikankin vartalon näyttämään muutamaa kiloa suuremmalta. Myöskään ylisuuret vaatteet eivät ainakaan hoikista, vaan paras vaate vartalolle kuin vartalolle on sopivan istuva ja linjakas. (K-instituutti, 2010.)

Urheilijoiden vartalotyypeistä löytyy varmasti kaikkia yllä lueteltuja vartalotyyppisiä, sillä jokainen laji ja sen vaatima harjoittelu muokkaavat vartaloa vähän erityyppiseksi (KUVIO 4). Esimerkiksi uimareille kehittyy usein vartalotyyppin Y leveä hartialinja urheilemisen ja harjoittelun seurauksena, ja pikaluistelijoiden harjoittelu saa aikaan massiivisen alavartalon leveine reisineen ja pohkeineen. Korkeushyppääjät ovat perinteisesti hyvin pitkäsäärisiä ja hoikkia, ja esimerkiksi kestävyysjuoksijat ovat usein pienikokoisia. Lajista riippumatta urheilu ja kova harjoit-

telu muovaavat vartalon kuitenkin lihaksikkaaksi ja usein myös rasvaprosentin matalaksi.

KUVIO 4. Naisurheilijoita (mukaillen All-Athletics 2009; I-swimmer 2001; Radcliffe 2005; Speed Skating Photos 2009.)

3.2.2 Värien merkitys

Urheilujoukkueelle suunniteltaessa väreillä on tärkeä merkitys; värit kuvaavat seuraa, ja niistä tulee ilmetä selkeästi, mitä seuraa edustetaan. Seuran värien pohjalta suunnittelijan tehtävänä on suunnitella asuista näyttävät ja tyylikkää. Väripaletti on siis rajattu, mikä osaltaan helpottaa suunnittelutyötä, mutta osaltaan se myös rajoittaa. Suunnittelijan tehtävänä on löytää seuran väreistä toimivin yhdistelmä sen suhteen, kuinka paljon mitään seuran väriä asussa käytetään. Väriyhdistelmän merkitys on suuri asun suunnittelun kannalta. Esimerkiksi Kokkola F10:n värit musta, kulta ja valkoinen voidaan yhdistää hyvin monella tavalla, joten on tärkeää osata yhdistää värit toisiinsa oikeassa suhteessa, jotta kokonaisuus on

tyylikäs, naisellinen ja samalla sporttinen. Kokkola F10:n värit tulevat seuran logosta (KUVIO 5). Logosta poiketen punaista ei kuitenkaan käytetä seuran värinä.

KUVIO 5. Kokkola Futis 10:n logo

O'Mahonyn & Braddockin (2002, 32.) mukaan vahvat päävärit urheilujoukkueen värityksessä saattavat hallita siinä määrin, että joukkueita aletaan kutsua niiden värien mukaan. Esimerkiksi Englannin Manchester Unitedin fanit kutsuvat joukkuetta "punaisiksi".

Musta väri yksinään on helposti aika tylsä ja yksitoikkoinen, mutta se kirkastuu yhdistämällä sen esimerkiksi valoa heijastaviin metalliväreihin, kuten hopeaan tai pronssiin. Värien kontrastit ovat leikkisiä ja sopivat sekä urheiluun että kaupunkivaatteisiin. (O'Mahony & Braddock 2002, 146.) Kokkola F10:n tapauksessa kulta tuo mustaan arvokkuutta, ja valkoinen raikastaa kokonaisuutta. Sarven (2008) mukaan haasteellista mustaan pukeutumisesta tekee se, että mustalla on paljon eri vivahteita ja eri syvyyksiä. Mustan eri vivahteiden yhteensovittaminen on vaikeaa, mutta toisaalta eri vivahteet myös elävöittävät kokonaisuutta. Musta värinä viestii auktoriteetista. Nykyisin mustaa pidetään myös surun värinä, vaikka aikoinaan sitä käytettiin morsiuspuvuissakin. Musta on ajattoman tyylikäs väri, joka

huokuu vastustamatonta, väkevää voimaa. Se myös luo vaikutelman kapeammas-ta siluetista. (Sarvi 2008, 74–75.) Musta on pukeutumisessa muodollinen ja samalla salaperäinen väri (Helsingin palvelualuejen oppilaitos, 2007).

Valkoista pidetään viattomuuden ja puhtauden värinä. Valkoinen näyttää erityi-sen hyvältä päivettyneellä iholla, joten se sopii hyvin kesäasuun. Valkoinen on hyvin perinteinen väri elämän eri vaiheiden tilaisuuksissa; niin ristiäisten kaste-mekko, konfirmaatiotilaisuuden alba kuin morsiuspukukin ovat perinteisesti val-koisia, samoin vainaja on usein puettu valkoisiin viimeiselle matkalleen. Valkoi-nen väri on siis hyvin vahvasti mukana koko elämän kaarella. (Sarvi 2008, 78.) Pukeutumisessa valkoinen viestii siisteyttä, puhtautta ja raikkautta, mutta valkoi-nen on myös kliininen, väritön ja kylmä väri (Helsingin palvelualuejen oppilaitos 2007).

Kulta värinä yhdistetään menestykseen ja kunniaan. Urheilumaailmassa esimer-kiksi tilastoissa kokonaiskilpailua johtavalle saatetaan antaa keltainen liivi, joka kuvaa johtoasemaa ja kultamitalia. Kulta värinä liitetään niin vahvasti voittoon, että esimerkiksi amerikkalainen juoksija Michael Johnson käytti erikoisvalmistei-sia Niken kullanvärisiä juoksukenkä ollessaan suuri ennakkosuosikki vuoden 1996 Atlantan olympialaisissa ja sai tapauksellaan suurempaa median huomiota kuin lopulta itse kilpailu. (O'Mahony & Braddock 2002, 32.)

3.2.3 Materiaalien ja siluetin merkitys

Materiaalit on tärkeää valita hyvin. Niiden tulee kestää toistuvaa pesua säilyttäen värinsä ja muotonsa. Materiaalien tulee olla mukavan tuntuksia, ja niiden tulee näyttää hyvältä ja suhteellisen rypyttömältä pitkänkin linja-automatkan jälkeen.

Materiaalien tulee olla samalla rentoja ja nuorekkaita, sellaisia joissa nuoret viihtyvät.

Materiaalilla on vaatteen luonteeseen suuri vaikutus, ja se määrää myös vaatteen käyttömahdollisuuksia. Materiaalin valinnassa tärkeää on huomioida visuaaliset tekijät, kuten laskeutuvuus, väri, kuosi ja pintarakenne. Huomioon on otettava myös käyttö-, kulutus- ja hoito-ominaisuudet, joihin vaikuttavat kuituraaka-aine, lankatyypit, pinnan rakenne ja viimeistys. (Eberle ym. 2007, 218.) Materiaali vaikuttaa vaatteen ulkonäköön, istuvuuteen ja tuntuun. Kaikilla materiaaleilla on oma luonteensa ja omat ominaisuutensa, kuten paino ja laskeutuvuus, ja ne vaikuttavat vaatteiden siluettiin. (Nuutinen 2004, 103.)

Siluettilla tarkoitetaan sekä kaksiulotteista muotoa, että kolmiulotteista volyymia vaatteessa. Siluettityyleistä voidaan tunnistaa neljä perusmuotoa: tiimalasi, takaa täyteläinen, putkimainen ja kärjellään seisova kolmio. Itse siluettityylit muuttuvat hitaasti, noin kymmenen viidentoista vuoden välein, mutta siluetin ”sisällä” osatekijät, kuten värit, materiaalit ja yksityiskohdat muuttuvat jopa useita kertoja vuodessa. (Nuutinen 2004, 103.)

Valitsemalla vaatteiden siluetin vartalotyyppin mukaan on helppo korostaa vartalon hyviä puolia ja piilottaa huonoja. Oikeanlaisella siluettilla vartalo saadaan näyttämään sopusuhtaiselta. X-vartalolle sopii vartalon muotoja noudattava siluetti, joka ei silti ole liian tiukka. X-vartalon kannattaa tuoda esiin vyötäröä ja muotoja hienostuneesti. Päärynä-vartaloa imartele A-linjainen leikkaus, jossa yläosaa korostetaan kuvioilla tai muilla yksityiskohdilla. Päärynä- eli A-vartalon kannattaa pyrkiä tasapainottamaan ylä- ja alaosan suhdetta korostamalla ylävartaloa ja puukeutumalla yksinkertaiseen alaosaan. O-vartalon kannattaa olla tarkkana vaatteiden oikeasta koosta, sillä liian pienet tai liian väljät vaatteet eivät imartele, vaan parhaita ovat linjakkaan istuvat vaatteet. O-vartalon kannattaa suosia pehmeästi

laskeutuvia materiaaleja ja välttää volyymia. H-vartalolle sopivat asut, joiden siluetti tekee vartalosta kurvikkaamman. H-vartalon kannattaa pukeutumisellaan lisätä muotoja: korostaa povea yksityiskohdilla, kuten taskuilla tai huiveilla, ja käyttää lanteilla esimerkiksi vyötä luomassa illuusiota vyötäröstä. H-vartaloa imartele A-linjainen leikkaus. Y-vartalon kannattaa keskittyä tasapainon luomiseen ylä- ja alavartalon välille. Yläosissa Y-vartalon kannattaa suosia keventäviä, yksinkertaisia leikkauksia ja tummia värejä ja korostaa alavartaloa vaaleilla väreillä sekä esimerkiksi taskuilla lantion alueella. (Althin 2011.)

3.2.4 Materiaalivaihtoehtoja kesäiseen nuorten edustus/matka-asuun

Kesäiseen nuorten edustus/matka-asuun materiaaliksi sopii hyvin esimerkiksi puuvilla. Silkki tai pellava olisivat nuorten rentoon edustusasuun liian hankalia materiaaleja esimerkiksi huollettavuutensa puolesta. Nuorten kesäisen edustus/matka-asun materiaalin tulee olla vilpoisaa, miellyttävän tuntuista ja helppo-
hoitoista sekä näyttää nuorekkaalta. Materiaali saisi myös olla sporttista, mutta sen ei tarvitse olla teknistä, koska asu ei ole tarkoitettu urheiluun, vaan matkustamiseen ja edustustilanteisiin.

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi materiaalien valintaan vaikuttaa myös hinta. Budjetin vuoksi Kokkola F10:n asut pyrittiin löytämään edullisesti, joten kalliimmat materiaalit rajautuivat pois. Esimerkiksi villakuidut maksavat 3–4 kertaa niin paljon kuin puuvillakuidut, ja puuvilloistakin laadukkaampi puuvilla maksaa enemmän kuin laatuluokaltaan matalampi puuvilla (Markula, 1999, 37). Tarkoituksenani oli löytää Kokkola F10:n asuun mahdollisimman laadukkaat materiaalit mahdollisimman edullisella hinnalla.

Puuvilla kuuluu hienojen kuitujen ryhmään, mikä tarkoittaa sitä, että se on tunnultaan pehmeää ja todella miellyttävää ihoa vasten. Puuvilla on kuitenkin hienouteensa verrattuna lujaa. (Eberle ym. 2007, 11–12). Puuvilla kestää kovaa käsittelyä ja on hengittävä (Virtanen 2009). Puuvillalla on hyvä kosteudenimukyky, minkä vuoksi se onkin miellyttävää yllä. Se ei sähköisty helposti ja on hinnaltaan aika edullista. Puuvillan huonoja puolia ovat sen rypistyvyys, taipumus likaantua ja kutistuminen pesussa. (Talvenmaa 2002, 14.) Puuvillan rypistyvyys on kuitenkin suurempaa kankaassa kuin neuloksessa. Virtasen (2009) mukaan puuvilla ei ole kovin lämmin materiaali, ellei se sitten ole nukkapintainen. Lyhytkuituinen, halpa puuvilla myös nyppyyntyy helposti. (Virtanen 2009.)

Elastaania ei käytetä koskaan yksin, vaan se yhdistetään aina johonkin toiseen kuituun. Elastaanin hyviä puolia ovat joustavuus ja keveys, ja sen heikkouksia puolestaan ovat muun muassa huono kosteudenimukyky sekä huono hienkesto. (Virtanen, 2009.) Puuvillaan yhdistettynä elastaani tekee vaatteesta joustavamman ja samalla tuotteesta helppohoitoisemman siltä osin, että elastaanin ansiosta rypyt oikenevat hyvin. (Eberle ym. 2007, 41.)

Puuvilla, mahdollisesti vielä yhdistettynä elastaaniin, olisi hyvä materiaali nuorten edustus/matka-asuun. Se on helppohoitoinen, siihen on helppo toteuttaa painatuksia, ja se on mukava käyttää. Puuvillainen neuletakki sopii kesäiseen edustusasuun hyvin, sillä se on kesällä miellyttävämpi ihoa vasten kuin villainen. Puuvillainen neuletakki on kesähelteillä tyylikäs ja vilpoisempi vaihtoehto jakulle. Neuletakki on myös urheilullisempi, ja useimmat nuoret tuntevat olonsa kohtoisammaksi neuleessa kuin jakussa.

Mekkoja ja tunikoita voi pitää mihin vuoden aikaan tahansa, ja ne ovat helposti pidettävissä niin yksinään kuin yhdisteltävissä housujen tai vaikkapa villapaidan kanssa (Tsukiori 2009). Puuvillainen, tarpeeksi pitkä tunika olisi rento mutta tyy-

likäs valinta Kokkola F10:n matka-asun osaksi. Se on helposti muunneltavissa tilanteen mukaan, ja puuvilla materiaalina tekee tunikasta helpon ja mukavan matkustusvaatteen. Tunikaan on tarkoitus painattaa kuviota etumukseen, joten sikäläkin puhdas puuvilla tai puuvillasekoite sopisi tarkoitukseen hyvin.

3.2.5 Vaatteiden mitoitus

Naisten vaatteiden mittajärjestelmä perustuu vartalon pituuden, lantionympäryksen ja rinnan ympäryksen mukaisiin tunnus- ja avainmittoihin, joista on johdettu eri kokomerkinnot. Mittaluokat on jaoteltu kahteen ikäryhmään: 15–64-vuotiaat naiset ja yli 64-vuotiaat naiset. Niiden avulla erotetaan vartalopituuksien pohjalta vielä kuusi eri pituusluokkaa neljän senttimetrin välein ja ne jaetaan vielä kuuteen eri vartalotyyppeihin. (Eberle ym. 2007, 214.)

Pohjoismaissa toteutetun yhteispohjoismaisen kuluttajatutkimuksen mukaan vaatteiden kokomerkinnoilla ja todellisella koolla ei välttämättä ole paljoakaan yhteistä. Tutkimuksen mukaan vaatteet ovat keskimäärin pienempiä edullisia vaate-merkkejä myyvissä nuorisovaateliikkeissä kuin muissa liikkeissä. Tulokset vahvistavat muun muassa sen, että vaatteet kannattaa sovittaa ennen ostoa, ei pelkästään vaatteen istuvuuden vuoksi, vaan myös sopivan koon tarkistamiseksi. (Gorski 2009.)

3.2.6 Painokuosit

Suomalaisten printtien juuret ovat syvällä. Suomalaisten painokuosien tarina alkaa vuosikymmenien ja jopa satojen vuosien takaa, ja nyt ne ovat uudessa nousussa. Painokuosit ovat trendikkäitä, ja niissä on nykyään käsillä tekemisen tuntua,

sillä hienovaraisetkin piirroksen osat voidaan jäljentää kankaalle. Painokankaita on jollain tapaa pidetty liukuhihnatuotteina, sillä kankaita on saatettu painaa jopa satoja tuhansia tai miljoonia metrejä. Painotekniikoita on kuitenkin useita, ja joillain tekniikoilla saadaan aikaan uniikkia jälkeä. Käsinteollisessa painotyössä on mukana osia, jotka tehdään aina käsityönä, kuten värin levittäminen. Käsipainaminenkin on taas yleistynyt, ja sen kotiharrastaminen on kasvanut kohisten. (Easton 2009.)

Suomalaisista printtikuoseista useimmille tulee varmasti ensimmäisten joukossa mieleen Marimekko ja Finlayson, jotka molemmat ovat tunnettuja niin ikään painokuoseistaan (Easton 2009). Muita painokuoseistaan tunnettuja suomalaisia yrityksiä muun muassa ovat Nanso, Vallila Interior ja Ivana Helsinki (KUVIO 6).

KUVIO 6. Ote suomalaisia painokuoseja (mukailten Marimekko Oyj 2011a, 2011b, 2011c; Vallila Interior 2011; Nanso Group 2011; Finlayson 2011; Aamulehti 2007.)

Kankaan kuviointi painamalla on edullisempaa ja nopeampaa kuin kuvioiminen värjätyillä langoilla kutomalla. Painaminen mahdollistaa yksityiskohtaisempien kuvien toteuttamisen, eikä värimäärällä periaatteessa ole rajoituksia. Myös kirjonnän käyttö painannan rinnalla on lisääntynyt tietokoneohjattujen kirjontakoneiden kehityksen myötä. (Pellonpää-Forss 2009, 15.)

Kokkolan F10:n edustus/matka-asun huivi on tarkoituksena painaa käsin, ja siihen on useita vaihtoehtoisia painotekniikoita. Se voidaan tehdä esimerkiksi kaaviopainantana joko valotetulla kaaviolla tai käyttämällä avokaaviota sekä paperisia tai muovisia sabluunoita apuna. Kaaviopainannassa painoväriin levitys voidaan tehdä joko raakelin avulla tai käsin tuputtamalla. Painaminen olisi mahdollista tehdä myös leimasinpainantana. (Pellonpää- Forss 2009.)

Tunikan painatus on tarkoitus teettää kappalepainantana valmiiseen tunikaan. Se on mahdollista toteuttaa esimerkiksi kaaviopainantana tai tulostamalla digitaalisessa muodossa oleva malli suoraan kankaalle (Pellonpää-Forss 2009, 229–232). Paljon käytetty menetelmä on myös lämpösiirtopainanta, jota tehdään useilla eri tekniikoilla.

3.3 Mielikuvien merkitys joukkueen vaatetuksessa

Jokaisella ihmisellä, yrityksellä ja ryhmällä on identiteetti. Identiteetillä yrityksessä tarkoitetaan sitä, että henkilöstö tietää ja tuntee yrityksensä vahvuudet ja heikkoudet, arvot ja pyrkimykset. Ymmärrys tästä ohjaa henkilöstön päätöksentekoa sekä kaikkia valintoja. Näitä valintoja ja henkilöstön toimintaa seuraamalla ulkoiset sidosryhmät pystyvät puolestaan luomaan itselleen yrityksestä elävän ja todellisen mielikuvan. (Markkanen 1999, 9–10.) Urheilujoukkue on tässä tapauksessa täysin rinnastettavissa yritykseen, ja samat asiat pätevät myös joukkueeseen. Tä-

män vuoksi oikeanlaiset mielikuvat vaatetuksenkin perusteella ovat joukkueelle tärkeitä.

Pukeutuminen on vahva imagon luoja. Sen kautta voidaan viestittää omista ajatuksista, työstä ja harrastuksista muille ihmisille. Ulkoisen olemuksen osuus ensivaikutelmasta on noin puolet, eli ei ole aivan yhdentekevää, mitä päälle on puettu. (K-instituutti 2010, 34.) Leena Sarven mukaan nopein ja helpoin tapa tehdä positiivinen ensivaikutelma on pukeutua hyvin. Sarvi korostaa, ettei toista mahdollista ensivaikutelman luomiseen tule, joten siksi oikeanlaisen ensivaikutelman luominen on niin tärkeää. (Sarvi 2008, 88.)

Jalkapallojoukkueen asujen väritys määräytyy seuran värien perusteella. Kun joukkue kulkee pelimatkoilla, täytyy väreistä nähdä, mitä seuraa edustetaan. Jalkapallojoukkueen matka-asuista täytyy välittyä urheilullisuus siinä määrin, että joukkue näyttää urheilujoukkueelta. Kokkola F10:n edustus/matka-asussa naisellisuuskin saa näkyä, koska kyse on kuitenkin naisjoukosta. (Myllykangas 2011.)

Huomiota herättävä grafiikka, logot ja merkit kuuluvat tärkeänä osa urheilu- ja vapaa-ajan vaatetukseen. Urheilun maailmassa helposti tunnistettavat värit ja logot auttavat joukkueiden tunnistamisessa. (O'Mahony & Braddock 2002, 146.)

Tyyli koostuu viidestä peruselementistä, joita ovat väri, materiaali, kuosi, siluetti ja muoto. Tyyli saadaan aikaan järjestämällä peruselementtejä systemaattiseen järjestykseen niin, että lopputuloksen tasapaino ja mittasuhteet ovat kohdillaan. Onnistunut lopputulos on sellainen, joka täydentää käyttäjänsä persoonallisuutta ja antaa itsevarmuutta. (Nuutinen 2004, 105–108.)

Kun kyseessä on nuorten naisten jalkapallojoukkue, ei muodin merkitystään voida sivuuttaa. Vaikka Kokkola F10:n asua ei ole tarkoitus suunnitella tulevan

kauden muotitrendien mukaan, vallitsevat trendit tietenkin vaikuttavat jonkin verran valintoihin, koska nuoret haluavat pukeutua trendikkäästi.

Muotisesongin tunnusmerkkejä ovat siluetti, leikkaukset ja yksityiskohdat, värit, kuviot, materiaalit sekä koristeet ja asusteet (Eberle ym. 2007,217). Edustus/matka-asustakin löytyviä kesän 2011 trendejä ovat muun muassa mustavalkoisuus, vaa-
lea kulta, graafisuus, siluetissa kevyt A-linja sekä luonnonmateriaalit. Kesän trendien tunnusmerkki on rento, mutta samalla huoliteltu ja viimeistelty olemus. (Salovaara 2010.)

3.4 Yhtenäinen visuaalinen ilme

Tarkoituksena on, että Kokkola F10:n visuaalinen ilme tulee olemaan yhtenäinen. Peliasut, harjoitusasut ja edustus/matka-asu noudattavat yhtenäistä selkeää linjaa. Seura on vasta perustettu, joten yhtenäistä visuaalista linjaa vasta luodaan. Edustus/matka-asun on tarkoitus luoda tietynlainen pohja koko visuaaliselle ilmeelle, ja sen on tarkoitus toimia jatkossa ohjenuorana visuaalisen ilmeen jatkokehittämisessä.

3.5 Hoito- ja huolto-ohjeiden laatiminen

Koska asut jaetaan joukkueelle valmiina, täytyy huolehtia myös hoito- ja huolto-ohjeiden antamisesta. Hoito-ohjeiksi eivät riitä vaatteiden omat pesulaput, koska tunikaan ja huiviin on tehty painatuksia. Hoito-ohjeiden laatimisessa täytyy ottaa huomioon tuotteiden pesuohjeiden lisäksi siis myös painatusten pesunkesto. Asun käytöstä on hyvä antaa myös selkeä ohjeistus, koska asut joukkueelle hankkii ja lahjoittaa seura, eikä asuja ole tarkoitettu vapaa-ajan käyttöön.

4 HANKINTAKANAVAT JA OSTOT

4.1 Materiaalit

Materiaaleja voi hankkia erilaisilta ammattilaismessuilta, tukuista tai suoraan toimittajalta. Nettikaupoistakin löytyy nykyisin laajat valikoimat materiaaleja, ja kankaita ja tarvikkeita voi ostaa suoraan kangaskaupoistakin. Ammattimessuilta ostamisen etuna on valikoiman laajuus. Messujen ja tukkujen huono puoli on esimerkiksi se, ettei pieniä määriä saa useinkaan tilattua. Messuilta ja tukuista ostamiseen vaaditaan yleensä myös yrityksen y-tunnus, joten ilman yritystä ei tilaaminen onnistu. Kangaskaupoista ja nettikaupoista puolestaan onnistuvat pienetkin tilaukset, eikä ostamiseen tarvita y-tunnusta.

Pariisissa kahdesti vuodessa järjestettävät *Première Vision* – tekstiiliteollisuuden messut ovat maailman merkittävimpiä tekstiilialan ammattilaisten tapahtumia. *Première Vision*issa kohtaavat vaate suunnittelijat, vaate tusteollisuus ja muodin ennustajat, ja siellä paitsi hankitaan kankaita, myös tutkitaan värejä, ideoita ja trendejä, sekä etsitään inspiraatiota. (Nuutinen 2004, 153.) *Première Vision*issa on tekstiilivalmistajien lisäksi näyttillä myös lisätarvikkeiden tuottajia, alihankintayrityksiä ja trendiennustustoimistoja.

Samaan aikaan *Première Vision*in kanssa Pariisissa järjestetään myös *Texworld*-vaate tus-tekstiilimessut ammattilaisille. Siinä missä *Première Vision* on länsimaalaisten tekstiilivalmistajien näyttämö, *Texworld*in näytteilleasettajista suurin osa tulee Aasian maista kuten Kiinasta ja Intiasta. *Texworld* on kasvattanut suosiotaan vuosi vuodelta, ja keväällä 2011 messuilla oli jo yli 600 näytteilleasettajaa 30 eri maasta. Syksyllä 2011 *Texworld*issa on ensimmäistä kertaa mukana myös lähes

200 valmistajan lanka-, nauha-, vetoketju- ja nappivalmistajien Apparel Sourcing - ompelutarvikemessut. (Reinikainen 2011.)

Première Visionin ja Texworldin lisäksi muita tekstiilialan ammattimessuja Euroopassa ovat esimerkiksi Fabrics Düsseldorfissa, Fabric Start Münchenissä ja Milano Unica -messut Milanossa.

4.2 Valmiit tuotteet

Valmiita tuotteita voidaan ostaa myyntiin esimerkiksi ammattilaismessuilta, tuukuista tai suoraan toimittajilta. Kokkolan Pukumiehen myymäläpäällikkö Minna Liedes kertoi Pukumiehen ketjupäälliköiden ja tuoteryhmävastaavien kokoontuvan pari kertaa vuodessa niin sanotuille ostopäiville tapaamaan edustajia, katsomaan mallistoja ja tekemään ostoja. Suurimman osan ostoistaan Pukumies tekee maahantuojien ostokonttoreilla Helsingissä, Kööpenhaminassa, Tukholmassa ja Lontoossa. Huivit, vyöt, solmiot ja muut asusteet ostetaan edustajilta, jotka kiertävät toimipaikoissa sesongin aikana. Liedesin mukaan ala vaatii koko ajan hereillä olemista. Täytyy seurata trendejä, hankkia uusia mallistoja ja toisaalta myös lopettaa yhteistyö sellaisten tavarantoimittajien kanssa, joiden tuotteet eivät vastaa kriteereitä, kuten myyntilukuja. (Liedes 2011.)

Helsinki Fashion House on Helsingissä sijaitseva tukkutalo, jossa on yli 100 yrityksen pysyvät näyttely- ja myyntitilat. Saman katon alta löytyvät edustettuina muoti- ja sporttialan tärkeimmät tavarantoimittajat. Helsinki Fashion House on perustettu vuonna 1993, ja se on auki ympäri vuoden päivittäin. Sisäänostajien työskentelyä helpottaa, että samalla käyntikerralla voi tutustua useiden eri tavarantoimittajien mallistoihin sekä kenties löytää uusiakin tuotemerkkejä. (Helsinki Fashion House 2011.) Helsinki Fashion House on nyt muutaman kerran järjestänyt Fashion

Weekend -tapahtuman samaan aikaan Finnish Catwalkin kanssa. Tapahtumat tukevat toisiaan ja ovat yhdessä toimiva kokonaisuus, sillä siinä missä Finnish Catwalk panostaa seminaareihin, näytöksiin ja vieraisiin, tehdään Fashion Housessa ennen kaikkea ostoja. (Hilden 2009.)

Messuista Minna Liedes mainitsee Pukumiehelle tärkeiksi Düsseldorfin CDP:n, Kööpenhaminan CIFF:n (Copenhagen International Fashion Fairs) ja Berliinin Bread and Butter -messut. Jotain tuotteita, kuten takkeja ja joulumyyntien oloasuja, Pukumies myös teettää omalla tuotemerkillä, mutta suurin osa tuotteista tulee muilta, tunnetuilta merkeiltä. Liedes kertoo Pukumiehellä olevan monien tavaran-toimittajien kanssa jo vuosia kestänyt yhteistyösuhde, jota halutaan entisestään syventää. (Liedes 2011.)

Messumatkoille voi lähteä kahdella erilaisella lähestymistavalla. Analyttisellä lähestymistavalla suhtautuva suunnittelija perehtyy edellisen sesongin tilastotietoihin eli selvittää, mitä myytiin, mitkä värit ja tuotteet olivat vahvoja, mitä kuluttajat mahdollisesti haluavat ja mitä artikkeleita kannattaisi myydä toiseenkin kertaan. Spontaanilla asenteella matkalle lähtevä suunnittelija pyrkii tietoisesti välttämään sekä edellisen sesongin muistelua että tulevaan sesonkiin kuuluvia odotuksia. (Nuutinen 2004, 151–152.)

5 EDUSTUS/MATKA-ASUN SUUNNITTELU KOKKOLA F10:LLE

Tehtäväni oli suunnitella kokkolalaiselle naisjalkapallojoukkue Kokkola F10:lle edustus/matka-asu, jossa pelaajat matkustavat peleihin joukkueena sekä edustavat mahdollisissa pienimuotoisissa edustustilaisuuksissa. Tarkoitus oli luoda yhtenäisen ilme ja saada joukkue herättämään huomiota pelimatkoillaan yhtenäisen, siistin vaatetuksen myötä. Kokkola F10:n ulkoista ilmettä haluttiin viedä uuteen suuntaan; jalkapalloilijat pukeutuvat perinteisesti aika maskuliinisesti, joten nyt haluttiin viedä vaatetusta vähän naisellisempaan suuntaan. Naiset saavat näyttää kauniilta ja naisellisilta, vaikka pelaavatkin miehiseksi koettua jalkapalloa.

Haasteita edustus/matka-asun suunnittelulle asetti se, että jalkapallokausi kestää keväästä pitkälle syksyyn ja asun tulee käytettävissä koko kauden ajan. Asun tuli olla sellainen palapeli, josta osia vaihtamalla saadaan käyttökelpoinen asu niin kesän helteille kuin syksyn viimoillekin. Koska asun piti sopia käytettäväksi kolmena vuodenaikana, keväällä, kesällä ja syksyllä, oli minulle heti selvää, että asu tulee koostumaan useista osista. Suunnittelu lähti oikeastaan heti liikkeelle yhdistelmästä legginsit – tunika – neuletakki, koska ne ovat helposti yhdisteltävissä eri vuodenaikojen asuiksi. Keväällä ja syksyllä asu koostuu legginsien, tunikan ja neuleen lisäksi päällystakista ja huivista, mutta kuumimmilla kesän keleillä asuksi riittää tunika ja pohjemittaisiksi käännetyt legginsit. Halusin asun olevan sellainen, josta joukkue pitäisi ja joka myös näyttäisi hyvältä kaikkien joukkueen jäsenten päällä.

5.1 Suunnittelutyö

5.1.1 Suunnittelun lähtökohdat

Suunnittelun alussa kartoitin asiakkaan toiveita asun suhteen. Asulta toivottiin naisellisuutta, tyylikkyyttä, laadukkuutta ja mukavuutta urheilullisuuden lisäksi. Sain työtä aloittaessani yhdeksi lähtökohdaksi kuvat, joita KPV:n naisjoukkueesta viime kaudella otettiin (KUVIO 7). Ne henkivät haluttua tunnelmaa: vauhdikkuutta, urheilullisuutta ja naisellisuutta sekä tyttömyyttä.

KUVIO 7. KPV:n viime kauden kuvia (Uusitalo 2010)

Budjetti oli hyvin rajallinen, mikä rajasi mahdollisuudet heti tiettyihin puitteisiin. Itselleni tärkein lähtökohta suunnittelutyöhön oli tehdä asiakas tyytyväiseksi, pysyä siis budjetin rajoissa ja samalla saada aikaan asukokonaisuus, josta olisivat

innoissaan niin joukkueen tytöt kuin taustatiimiläisetkin. Tavoitteena oli luoda kokonaisuus, joka herättäisi positiivista huomiota ja saisi joukkueen erottumaan edukseen myös kentän ulkopuolella. Vaatetuksen yleisiä vaatimuksia ovat tarkoituksenmukaisuus, hyvä ulkonäkö, käytön ja kulutuksen kestävyys ja helppo huollettavuus. Pyrin täyttämään asussa kaikki vaatimukset mahdollisuuksien rajoissa.

Kun suunnitellaan yhtenäistä asua jalkapallojoukkueelle, mahtuu joukkoon monta erilaista vartalotyyppeä. Suunnittelun haasteena oli löytää ratkaisut, jotka sopivat silti kaikille niin, että valmis asu näyttää ja tuntuu hyvältä jokaisen pelaajan päällä. Koska kyse on jalkapallojoukkueesta, ovat kaikki joukkueen jäsenet urheilullisia ja hoikkia, mutta erojakin löytyy. Joukkueesta löytyy niin kapeita ja hentoja vartaloita siinä missä lihaksikkaitakin. Myös pituusskaala on kattava. Haasteellista oli suunnitella asu, jossa jokainen joukkueen jäsen viihtyy ja näyttää hyvältä, yksilöllisestä vartalotyypistä huolimatta.

Minulle oli alusta asti selvää, että asun materiaaleista en halua tinkiä liikaa budjetin takia, mikä tarkoitti vain perusteellisempaa etsintätyötä ja tarkkuutta materiaallivalintojen suhteen. Halusin materiaalien olevan nuorekkaita ja helppoja, mukavia yllä sekä sellaisia, jotka näyttävät linja-automatkan jälkeen vielä suhteellisen rypyttömiltä.

5.1.2 Konseptin suunnittelu

Suunnittelutyön aloitin tunnelmataulun kokoamisella (LIITE 1). Tunnelmataulu selkeytti ajatuksia ja auttoi hahmottamaan suuntaa, johon työlläni pyrin. Minulla oli alusta asti aika selkeä visio siitä, minkä tyylistä asua lähden suunnittelemaan, joten aloin aika pian piirtää ideoistani luonnoksia. Halusin tuoda esiin urheilulli-

suuden, koska kyseessä on jalkapallojoukkue, mutta halusin pelaajien silti näyttävän naisilta ja kiinnittävän tyylikkäillä asuillaan positiivista huomiota.

Asun väritys määräytyi joukkueen värien mukaan, jotka ovat musta, kulta ja valkoinen. Minun tehtäväkseni värien osalta jäi löytää mahdollisimman onnistunut tapa yhdistellä nämä värit keskenään, jotta kokonaisuus toimisi. Kulta on haastava väri pukeutumisessa; pienenä yksityiskohtana se on tyylikäs, mutta liiallinen kullan käyttö vie asun helposti mauttomuuden puolelle. Halusin rajata kullan käytön huiviin sekä tunikan painatukseen, siis yksityiskohtiin. Musta on hyvä perusväri asukokonaisuuteen, koska se ei ole pienelle lialle arka ja se on aina tyylikäs. Valkoinen puolestaan raikastaa kokonaisuutta.

Piirsin muutamia luonnoksia asuista (KUVIO 8) ja näytin niitä joukkueen pelaajille ja taustatiimille. Ideoistani pidettiin, joten lähdin etenemään projektissa luonnosteni pohjalta. Luonnostelemistani tunikoista valittiin kauluksellinen pikeetunika lähtökohdaksi. Halusin asun olevan helposti muunneltavissa eri vuodenaikoihin ja sopivan kaikkien pelaajien vartaloille, joten suunnitelmani lähtökohta oli eräänlainen palapelipuvusto.

KUVIO 8. Ensimmäisiä luonnoksia asusta

Suunnitelmieni mukainen asu koostui tunikasta, neuletakista, legginseistä ja huivista. Lisäksi suunnittelin asussa kylmemmillä säillä käytettävän siistiä, trenssityylistä takkia. Näistä lähtökohdista lähdin kartoittamaan mahdollisuuksia ja tekemään hankintoja. Alkuperäinen suunnitelmani oli suunnitella ja valmistuttaa asuun tunika, mutta tässä tuli selvitystyön jälkeen budjetin rajallisuus vastaan. Itse olisin tehnyt suunnittelutyön lisäksi kaavoituksen, sarjonnan ja materiaalien hankinnan, joten vain ompelu olisi pitänyt teettää muualla, mutta kustannukset olisivat silti kasvaneet liian suuriksi. Päädyin siis etsimään valmiina mahdollisimman laadukasta ja edullista mustaa tunikaa, johon tekisin itse tai teettäisin painatukset.

5.2 Konseptin kokoaminen

5.2.1 Materiaalien hankinta

Kartoitin materiaalitoimittajia internetistä ja eri toimittajilta. Alkuperäisen suunnitelman mukaan kartoitin aluksi materiaalivaihtoehtoja myös tunikaa varten, mutta budjetin tullessa vastaan päätin hankkia tunikan valmiina. Materiaalia tarvitsi lopulta etsiä siis vain huiivia varten. Laadukkaan ja budjettiin sopivan puuvillatrikoon huiivia varten löysin Eurokankaasta. Painovärit hankin Emo-tuotannolta.

5.2.2 Valmiiden tuotteiden hankinta

Kävin Helsingissä Finnish Catwalk -messuilla sekä Helsinki Fashion Housella kartoittamassa vaatevalmistajia ja hetimyyntimallistoja sekä hakemassa ideoita ja yhteystietoja. Varsinaisia ostoja en vielä Helsinki Fashion Houselta päässyt tekemään, mutta sieltä saatujen kontaktien kautta sain jälkeinpäin sähköpostitse kuvia ja tietoja vaatteista. Messuilta ja Helsinki Fashion Houselta sain myös hyvän alun hankintakanavien kartoittamiselle.

Messumatkan jälkeen otin yhteyttä eri yrityksiin ja vaatevalmistajiin, pyysin kuvia ja näytteitä ja tutustuin tuotteisiin. Kartoitin mahdollisuuksia paljon myös internetin avulla kuten yritysten kotisivuja tutkimalla. Sain vaatteita sovitteille, ja niitä sovitettiin yhdelle joukkueen pelaajalle. Kävin katselemassa vaatteita myös myymälöissä.

Siluetiltaan istuva mutta väljä tunika oli mielestäni paras valinta, koska se sopii jokaisen vartalolle eikä tunnu päällä epämukavalta pitkilläkään bussimatkoilla.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan yritin aluksi etsiä asuun kauluksellista pikeetunika, mutta halutunlaista ei löytynyt budjetille sopivasta hintaluokasta. Lopulta löysin Bubbleroom-nettikaupasta mustan tunikan, joka sopi loistavasti sekä suunnitelmiini että budjettiin. Tunika on yläosastaan t-paitamallinen, ja siinä on lyhyet hihat sekä A-linjainen, alaspäin levenevä, siluetti. Tunikasta mielenkiintoisen tekee istuva yläosa ja väljä, alaspäin levenevä sekä epäsymmetrinen liehuva helma. Halutunlaisen tunikan löydettyäni piirsin lisää luonnoksia siitä, miltä asu nyt tulisi näyttämään (LIITE 2).

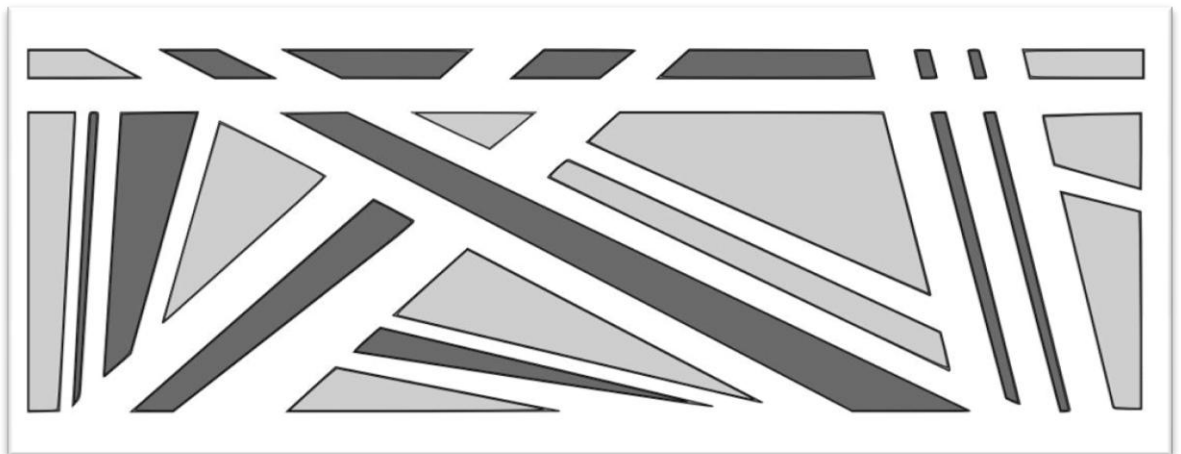
Leggingsit tilasin Finnwearilta ja neuletakit Onlylta. Huivit asuihin ompelin itse trikoosta ja painoin niihin kuvioinnin sabluunalla. Tunikaan painatin SWS Tuote Oy:ssä painatuksen suunnitelmani mukaan. Tarkoitus on, että asussa voi kylmemmillä säillä pitää leggingsien tilalla yhtä hyvin myös mustia tai valkoisia farkkuja. Valitettavasti suunnitelmien mukainen trenssityylinen takki jouduttiin jättämään tämän kauden hankinnoista pois, koska se ei mahtunut budjettiin. Sen ei kuitenkaan katsottu olevan niin olennainen osa asua, että siitä pystyttiin luopumaan, kun budjetti tuli vastaan.

Muotinäytöstä ja asun esittelyä varten suunnittelin ja hankin asuun vielä valkoiset tennarit, jotka löytyivät MicMacilta, sekä Fred Perryn nahkaisen olkalaukun, joka istui väreiltään asuun loistavasti. Näitä asusteita joukkueelle ei hankittu, mutta ne antoivat ideaa kokonaisuudesta ja asun asustamisesta.

Koska kokonumeroinnit vaihtelevat merkkien välillä, tilasin kaikista tuotteista pari kokoa sovitteille ennen päätöstä siitä, mitä kokoja tilataan. Sovitteille saatuja vaatteita sovitettiin yhdelle joukkueen pelaajalle, ja sen perusteella tehtiin lopulliset tilaukset.

5.2.3 Painatukset

Huiviin suunnittelin kahdella eri kullansävyllä (peittävämpi kulta ja kimallekulta) graafisen painatuksen (KUVIO 9). Koska painatuksen väri oli kimaltava, halusin kuviosta selkeän tyylikkään, jotta kokonaisuus pysyy kuitenkin yksinkertaisena. Kuvion viivoilla ja selkeillä muodoilla halusin kuvastaa urheilullisuutta, koska naisellisuus tuli kuvioon jo kullan kimalteesta. En halunnut asuun kultaa suurta määrää, jotta kokonaisuus pysyisi tyylikkäänä, joten luonnollinen paikka kimalukselle löytyi huivista. Painamista ei pystynyt tekemänä seulan läpi kimallehileiden vuoksi, joten painaminen tapahtui käsityönä tuputtamalla sabluunan ja muovikaavion avulla. Painosabluunoita valmistin kaksi, kummallekin värille omansa.

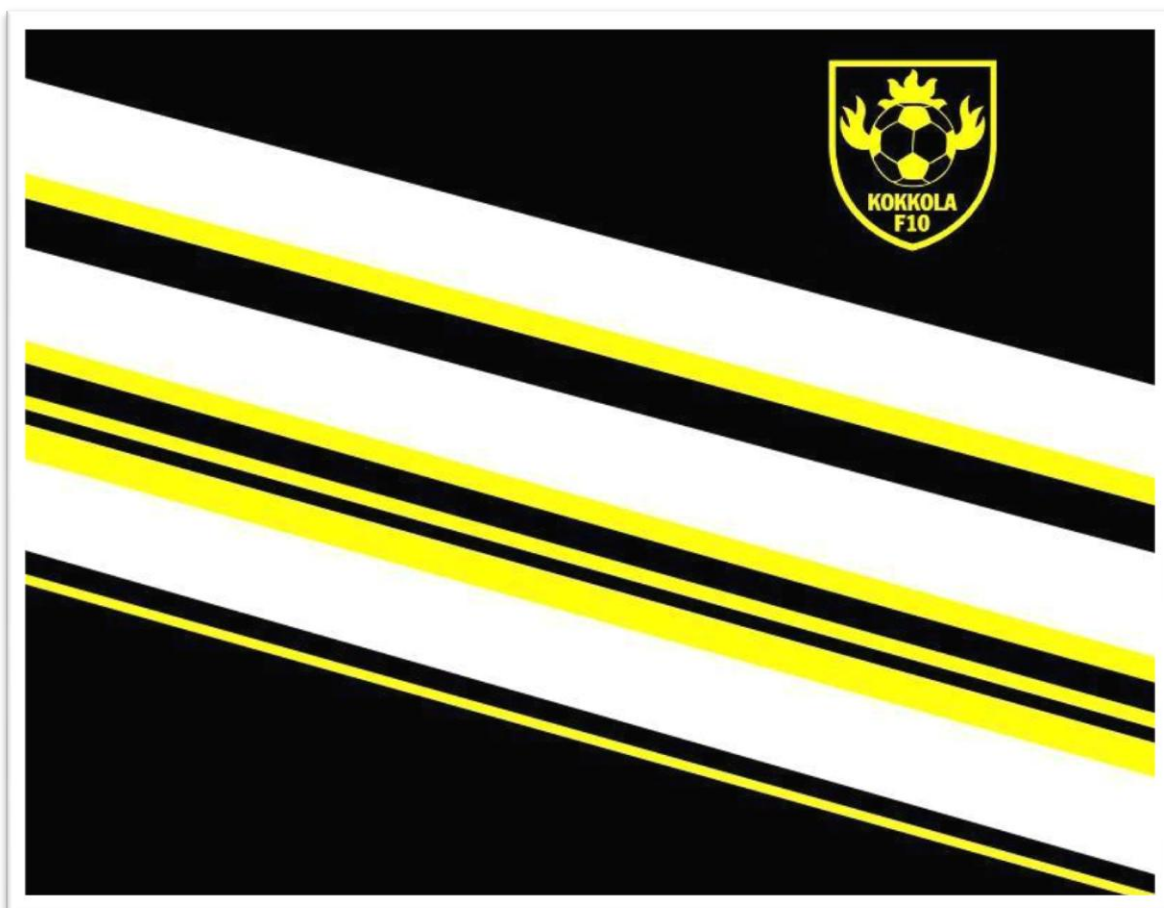

KUVIO 9. Huivin painatuksen suunnitelma

Kuviossa 9 tummempi harmaa kuvaa peittävää kullansävyä ja vaaleampi harmaa kimaltavaa kultaista. Kuvion koko on 19 cm x 60 cm, ja se painettiin huiviin pystysuuntaisena ja koko huivin korkeudelta, yhteen kohtaan huivia.

Tunikaan halusin myös näyttävyyttä painatuksella. Alkuperäisessä suunnitelmasani (KUVIO 8) painatuksella on aika suuri rooli, ja se on varsin isokokoinen, mutta kustannussyistä sen kokoa jouduttiin pienentämään. Ison painatuksen painattaminen olisi ylittänyt budjetin, jota matkan varrella jouduttiin pienentämään alkuperäisestä. Toinen syy painatuksen pienentämiseen oli pelko siitä, että painatus isona pintana tekisi tunikasta jäykän. Kuvioita ei voinut myöskään painaa tunikaan itse, koska kotipainoväreillä painojäljestä tulee usein hieman paksu ja kova joten kovassa käytössä painatus saattaa alkaa halkeilla. Päätin teettää painatukset kokkolalaisessa SWS-Tuote Oy:ssä, koska sen käyttämä painomenetelmä tuntui sopivan tunikan materiaaliin hyvin. Painatus tehtiin kahdella värillä, valkoisella ja kultaisella. Painatus tehtiin digifleksitekniikalla, jossa kuva tulostetaan värikalvolle ja painetaan lämmön avulla kankaalle.

Painokuvioista suunnittelin graafisen ja urheilullisen (KUVIO 10.) Halusin tunikaan myös joukkueen logon, jotta asu näyttäisi selkeämmin urheilujoukkueen asulta. En halunnut logosta silti alleviivaavaa tai liian silmiinpistävää, joten päädyin painamaan logon kokonaan kultaisella sekä suhteellisen pienellä (KUVIO 11). Näin kokonaisuudesta tuli rauhallinen, mutta joukkueen logo on silti selkeyttämässä tunikan käyttötarkoitusta.

KUVIO 10. Tunikan painatus

KUVIO 11. Seuran alkuperäinen logo sekä painamista varten muokattu logo

5.3 Asujen esittely

Asut esiteltiin joukkueelle, medialle ja lähimmille sidosryhmille sidosryhmäillassa huhtikuussa. Ilta sisälsi puhetta, tarjoilua ja asujen esittelyn muotinäytösmäisesti. Kuvaaja Jorma Uusitalo otti asuista kuvia malleina toimineiden pelaajien päällä (LIITTEET 3 ja 4). Ilta oli onnistunut, ja asut saivat paljon positiivista palautetta niin joukkueelta, medialta kuin taustahenkilöiltäkin.

Joukkueen tytöt olivat asusta positiivisesti yllättyneitä ja innostuneita. Etukäteen tytöt olivat pelänneet edustus/matka-asusta kuullessaan, että joutuvat laittamaan jotain epämukavaa päälle, mutta heidän nähtyään asut vastaanotto oli innostunut. Tytöt kommentoivat asuja rennoiksi mutta siisteiksi ja totesivat viihtyvänsä asuissa.

5.4 Ohjeistus asujen hoitoon, huoltoon ja käyttöön

Koska asut jaetaan joukkueelle valmiina, oli minun tehtäväni huolehtia myös hoito- ja huolto-ohjeiden antamisesta. Tein joukkueen tytöille jaettavaksi ohjeistuksen, joka sisälsi vaatteiden pesu- ja huolto-ohjeet sekä ohjeet asun käyttötarkoituksesta (LIITE 5). Ohjeistuksessa rajasin asun käytön joukkueen yhteisiin edustus- ja matkustustilanteisiin. Asun on tarkoitus toimia edustustarkoituksessa, joten sen käyttö ei ole suotavaa Kokkola F10:n toimintaan kuulumattomassa käytössä. Asut on hankkinut ja tytöille lahjoittanut seura, ja asujen tulee säilyä mahdollisimman hyvän näköisinä.

6 POHDINTA

Työn tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa edustus/matka-asu kokkolalaiselle naisjalkapallojoukkueelle Kokkola Futis 10:lle. Tarkoituksena oli saada aikaan tyylikäs, naisellinen ja urheilullinen matka-asu ja luoda pohja joukkueen visuaaliselle ilmeelle.

Työssä oli monia haasteita, sillä edustus/matka-asun suunnittelussa joukkueelle on paljon huomioon otettavia seikkoja. Seuran rajallinen budjetti ja useat huomioon otettavat asiat, kuten joukkueesta löytyvät useat vartalotyypit, materiaalivaihtoehtot ja seuran värien rajaama väripaletti, asettivat työlle haastetta. Budjettia pienennettiin vielä työn edetessä, joten uusia ratkaisuja asuun täytyi kehittää matkan varrella. Haastavaa oli päästä lopputulokseen, josta jokainen joukkueen jäsen ja taustatiimiläinen pitäisi.

Lisähaastetta asetti halutunlaisten mielikuvien toteuttaminen. Seuran päätehtävä on edelleen pelata jalkapalloa ja olla urheilijoita sekä menestyä sitä kautta, mutta nyt pelaamisen rinnalle haluttiin luoda myös uutta mielikuvaa naisellisyydestä. Tällä kaudella seura haluaa erottua pelitaitojensa ohella myös tyylikkään pukeutumisensa ansiosta.

Hankintakanavien löytäminen oli myös haastavaa. Pienelle seuralle suunniteltaessa hankittavat määrät olivat pieniä, joten moni hankintakanava sulkeutui jo siitäkin syystä, että toimitusminimit olivat paljon meidän tarpeitamme suurempia. Olen myös kokematon tällaisissa projekteissa, joten selvitystyötä piti tehdä paljon.

Kokkola F10:n ulkoinen ilme on tärkeimmiltä osiltaan, peliasulta ja edustus/matka-asun osalta, saatu nyt kuntoon. Seura on vasta perustettu, ja seuraaville

kausille ulkoista ilmettä on tarkoitus vielä kehittää edelleen. Esimerkiksi harjoitusasut eivät ole vielä täysin yhtenäisessä linjassa muun yleisilmeen kanssa, joten siinä on jatkokehittelyn paikka. Tälle kaudelle ei pystytty myöskään vielä hankkimaan suunnitelmieni mukaista trenssitakkia. Sen sijaan seura sai kyllä sponsoriltaan lenkkeilyä varten ulkoilutakit, jotka yksittäisinä takkeina ovat kyllä todella hienot, mutta eivät sovi muuhun visuaaliseen ilmeeseen ollenkaan esimerkiksi väriensä vuoksi. Seuraavaa kautta varten asuun pystytään toivon mukaan hankkimaan asun ilmeeseen sopivat matkatakkit. Kehitysideana jatkoa ajatellen myös taustajoukot voitaisiin pukea joukkueen kanssa hieman samaan tyyliin, esimerkiksi kaikille taustatiimiläisille voitaisiin hankkia siistit matkatakkit joissa on samantyylliset painatukset kuin pelaajillakin.

Seuran visuaaliselle ilmeelle on nyt luotu hyvä pohja, josta on helppo seuraaville kausille kehittää koko ulkoista ilmettä tyylikkäämpään ja yhtenäisempään suuntaan. Tällä kaudella joukkue varmasti onnistuu jo tavoitteessaan herättää positiivista huomiota matkustaessaan yhtenäisissä asuissa.

Tämän opinnäytetyön tekeminen oli hyödyllinen kokemus. Suunnittelutyö, jossa kaikkia osia ei valmistetakaan suunnitelmien pohjalta vaan osia etsitään valmiina, oli minulle uusi kokemus ja sitä kautta hyvin opettavainen sellainen. Tämä työ erosi tavallisesta vaatteiden suunnitteluprosessista paljon, mutta sitä oli todella mielenkiintoista tehdä. Työ kasvatti uskoa omaan osaamiseen ja antoi paljon työkaluja tulevaisuutta varten. Haaveet työskentelystä suunnittelun parissa myös vahvistuivat tämän työn myötä. Jokainen suunnittelutyö, varsinkin asiakastyönä tehtävä, on erilainen, ja haasteita tulee varmasti eteen jatkossakin, mutta onnistunut työ ja tyytyväinen asiakas lisäsivät luottamustani omaan osaamiseeni.

LÄHTEET

Aamulehti. 2007. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www2.aamulehti.fi/teema/muoti/ivana-helsinki-natisutti-hotelli-ritzin-seinia/46670>. Luettu 17.4.2011

All-Athletics. 2009. Ariane Friedrich. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.all-athletics.com/en-us/2009-12-04/friedrichs-206-karlsruhe>. Luettu 19.4.2011.

Althin, K. 2011. Tyyliopas. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.kappahl.com/fi/products/inspiraatio1/Inspiraatio/Tyyliopas/Loydavartalosi/> Luettu 25.4.2011.

Amoriini. 2011. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.amoriini.com/fi/Pukeutuminen%20ja%20kauneus/H%C3%A4%C3%A44puvun%20valinta/>. Luettu 17.3.2011.

Easton, I. 2009. Printin uusi tuleminen. Modin 6.

Eberle, H., Hermeling, H., Hornberger M., Kilgus, R., Menzer, D. & Ring, W. 2007. Ammattina vaate. 1.–4. painos. Helsinki: WSOY.

Erkkilä, A. 2011. Valokuvia.

Finlayson. 2011. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.finlayson.fi/tuote/30733-3435-07-04/Coronna-koristetyyny?openGroup=654>. Luettu 17.3.2011.

Gorski, Y. 2009. Tutkimus: Vaatteiden koot heittelevät. Modin 3.

Helsingin palvelualojen oppilaitos. 2007. Värien merkitys. Pdf-tiedosto.

Saatavissa: http://verkkohelpa.edu.hel.fi/varien_merkitys.pdf. Luettu 27.3.2011.

Helsinki Fashion House. 2011. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.fashionhouse.fi/>. Luettu 20.1.2011.

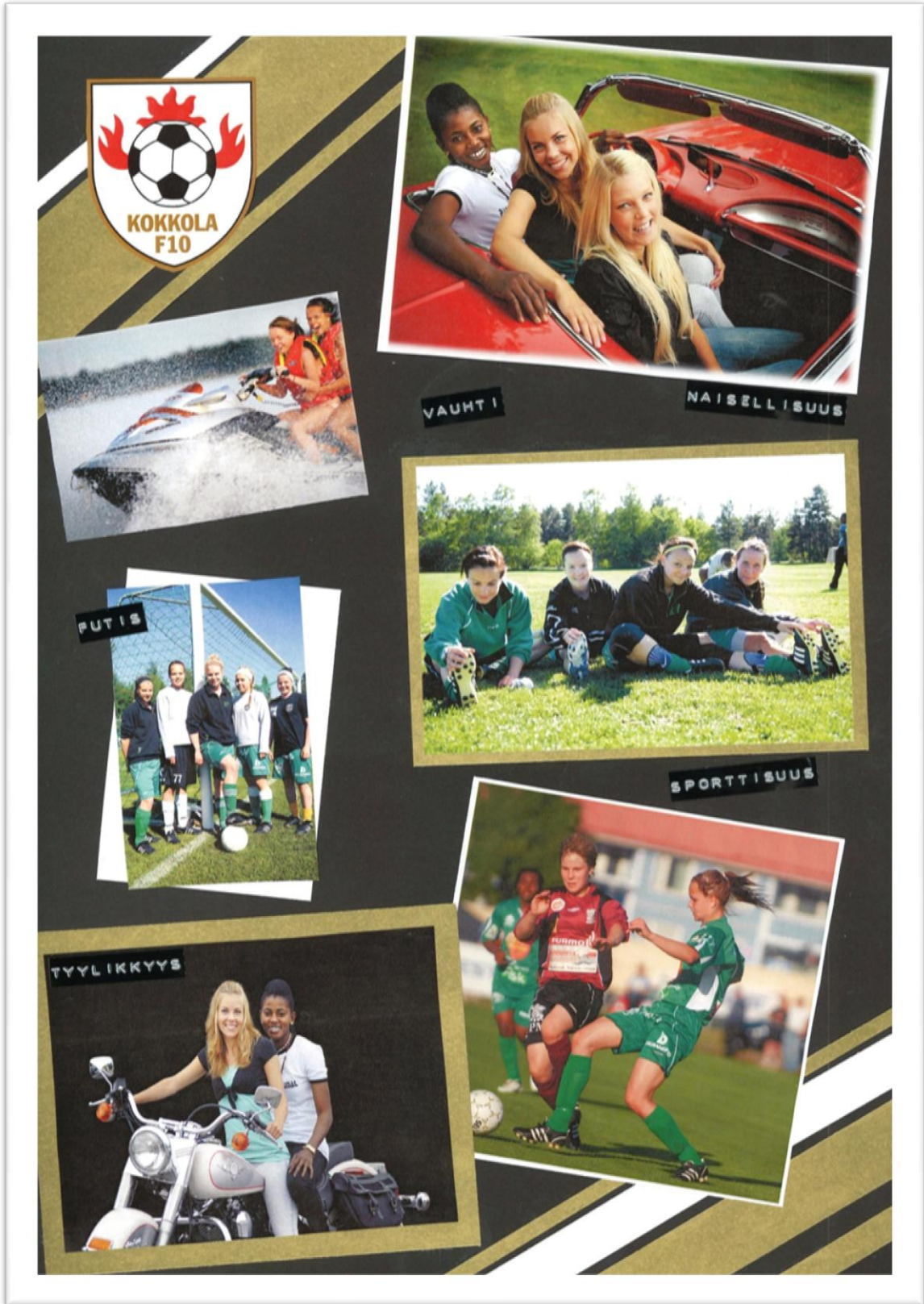
Hilden, M. 2009. Onnistunut Fashion Weekend täytti muotitalon. Modin 5.

H&M. 2011. Farkut. Www-dokumentti. Saatavissa:

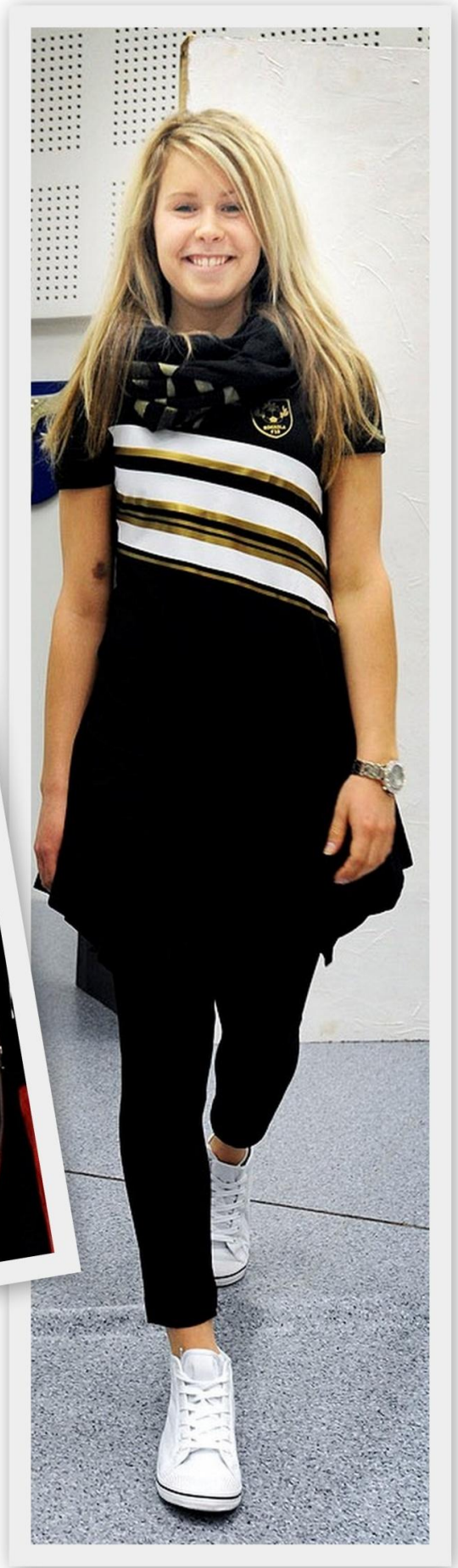
http://shop.hm.com/fi/shoppingwindow?dept=DAM_JEANS_SLIM&shoptype=S. Luettu 2.5.2011.

- I-swimmer. 2001. Hanna-Maria Seppälä. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.i-swimmer.ru/foto/seppala/seppala.htm>. Luettu 19.4.2011.
- K-instituutti. 2010. Mestari-myjäkoulutus 2010 – Pukeutuminen. Saarijärvi: Offset Oy.
- Liedes, M. 2011. Myymäläpäällikön haastattelu. 29.3.2011. Pukumies Oy. Kokkola.
- Marimekko Oyj. 2011a. Maija Isola. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.marimekko.fi/tuotteet/sisustus/olohuone/sisustustyynyt-ja-istuimet/fandango-tyynynpaallinen-550>. Luettu 17.4.2011.
- Marimekko Oyj. 2011b. Maija & Kristiina Isola. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.marimekko.fi/tuotteet/vaatteet/naiset/mekot-ja-hameet/karoli-3-mekko-190>. Luettu 17.4.2011.
- Marimekko Oyj. 2011c. Sanna Annukka. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.marimekko.fi/tuotteet/sisustus/makuuhuone/tyynynpaalliset/kanteleen-kutsu-190>. Luettu 17.4.2011.
- Markkanen, T. 1999. Yrityksen identiteetin johtaminen – Tulkintaa, viestintää ja sitoutumista. Helsinki: WSOY.
- Markula, R. 1999. Tekstiilitieto. 9., uudistettu painos. Helsinki: WSOY.
- Myllykangas, K. 2011. Henkilökohtainen tiedonanto. 10.1.2011.
- Myntti, S. 2011. Kokkola F10:n kapteenin haastattelu. 1.2.2011.
- Nanso Group, 2011. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.nansogroup.com/nanso_nanso-home?showModel=1&model=7487. Luettu 17.4.2011.
- Nuutinen, A. 2004. Edelläkävijät. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Ojanperä, H. 2011. Henkilökohtainen tiedonanto. 4.4.2011.
- O'Mahony, M. & Braddock, S. 2002. Sportstech – Revolutionary Fabrics, Fashion & Design. Lontoo: Thames & Hudson Ltd.
- Pellonpää-Forss, M. 2009. Kankaanpainanta – välineet, suunnittelu, painaminen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

- Radcliffe, P. 2005. Paula Radcliffe. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.paularadcliffe.com/gallery/images/141.jpg>. Luettu 19.4.2011.
- Reinikainen, J. 2011. Edulliset Texworld-messut Pariisissa 7–10.2.2011. Modin 3.
- Risikko, T. & Marttila-Vesalainen, R. 2006. Vaatteet ja haasteet. Helsinki: WSOY.
- Salovaara, J. 2010. Trendiopas kevät–kesä 2011. Modin 4.
- Sarvi, L. 2008. Tyyliä ja tarinoita. Helsinki: Books on Demand GmbH.
- Speed Skating Photos. 2009. Sayuri Osuga. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.desgphoto.com/files/gallery/index.php?imageId=48818>. Luettu 19.4.2011.
- Talvenmaa, P. 2002. Tekstiilit ja ympäristö. 2., uudistettu painos. Helsinki: Tekstiili- ja vaateusteollisuus ry, Tekstiili- ja jalkinetoimittajat ry ja Tekstiilikauppiaiden liitto ry.
- Tsukiori, Y. 2009. Ihanat mekot ja tunikat. 2. painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Uusitalo, J. 2010. KPV:n kausijulkaisun kuvia. Henkilökohtainen tiedonanto. Valokuvat.
- Uusitalo, J. 2011. Kokkola F10:n matka-asun kuvia. Henkilökohtainen tiedonanto. Valokuvat.
- Vallila Interior, 2011. Tanja Orsjoki. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.vallilainterior.fi/vallilainterior/>. Luettu 17.4.2011.
- Virtanen, K. 2009. Kuituopas – eri vaatekuitujen ominaisuudet ja hoito-ohjeet. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.yhteishyva.fi/pukeutuminen/vaatehuolto/kuituopas/fi_FI/kuituopas_eri_vaatekuitujen_ominaisuudet_ja_hoito_ohjeet/. Luettu 27.4.2011.

Kokkola F10:n edustus/matka-asu

Hoito- ja huolto-ohjeet

Edustus/matka-asu on tarkoitettu käytettäväksi vain seuran yhteisiin matkustus- ja edustustilanteisiin. Asu ei ole tarkoitettu vapaa-ajan vaatteeksi, joten sitä ei ole suotavaa käyttää Kokkola F10:n toimintaan kuulumattomassa käytössä.

Pesuohjeet:

Tunika:

100-prosenttinen puuvilla, pesu hienopesussa 40 asteessa nurinpäin käännettynä.

Painatuksen kulumisen vuoksi ylimääräistä pesua kannattaa välttää.

Silitys nurjalta painatuksen vuoksi.

Huivi:

100-prosenttinen puuvilla, käsinpesu 30 asteessa painatuksen vuoksi. Painatuksen kulumisen vuoksi ylimääräistä pesua kannattaa välttää.

Silitys nurjalta painatuksen vuoksi.

Neuletakki:

100-prosenttinen puuvilla, pesu 40 asteessa nurinpäin käännettynä. Pestävä valkoisten kanssa.

Leggingsit:

95 % puuvillaa, 5 % elastaania. Pesu 40 asteessa nurinpäin käännettynä.